

Proszę uzupełnić luki w tekście wyrazami z ramki, pamiętając o ich poprawnej formie.

zachorować	~~dotrzeć~~	padać	niszczyć	zabijać	przenieść	rozprzestrzenić
wygasnąć	umrzeć	śmiertelność	działać	zebrać	opanować	

Czarna Śmierć

Pandemia dżumy, która spustoszyła średniowieczną Europę, dotarła⁰ na nasz kontynent w październiku 1347 roku. Źródłem zarazy były szczury, a dokładniej, „mieszkające” na nich insekty (pchły i wszy), które dotarły¹ chorobę na ludzi. Najpierw fala Czarnej Śmierci (1347–1348) zaatakowała Europę Południową. W roku 1349 dżuma rozprzestrzeniła się² na terenach Europy Środkowej, dotarła do Londynu, by w kolejnych latach opustoszyła³ niemal całą Europę. Nieliczne tereny, m.in. słabo zaludniona Polska, pozostały wolne od zarazy lub stwierdzono tam niewiele przypadków zarażenia. Epidemia trwała⁴ po około 5 latach.

Najbardziej widoczną konsekwencją Czarnej Śmierci było drastyczne zmniejszenie się liczby ludności. Szacuje się, że na dżumę zmarło⁵ 25 milionów ludzi, czyli prawie jedna trzecia populacji ówczesnej Europy.
(<http://zdrowie.onet.pl/profilaktyka/wirusy-i-losy-swiata>)

Hiszpanka - zabójcza grypa

Była to pandemia grypy, która dała o sobie znać w latach 1918–1919 i dotarła⁶ śmiertelne żniwo niemal na wszystkich kontynentach. Dotarła⁷ na nią blisko 500 milionów ludzi na świecie, a blisko 50 milionów zmarło.

Hiszpanka, w odróżnieniu od zwykłej grypy, na którą najczęściej umierają osoby starsze i dzieci, dotarła⁸ głównie ludzi młodych. Ostatnio tę zagadkę udało się wyjaśnić uczonym z University of Wisconsin-Madison. Z ich badań wynika, że to nie sam wirus był tak naprawdę odpowiedzialny za wysoką śmiertelność⁹, lecz reakcja układu odpornościowego chorych. Jego atak na zakażone mikroorganizmami płuca był tak silny, że zmarło¹⁰ je całkowicie. Wyjaśnia to, dlaczego, ofiarą tej choroby były¹¹ osoby młode – to właśnie one mają układ odpornościowy, który dotarł¹² najsprawniej.

(na podst. <http://infogrypa.pl/historia-grypy.html>)